

**SCHRIFTELIJKE VRAAG**

nr. 598

van **WOUTER VANBESIEN**

datum: 20 juni 2018

---

aan **PHILIPPE MUYTERS**

VLAAMS MINISTER VAN WERK, ECONOMIE, INNOVATIE EN SPORT

---

*Diepzeemijnbouw door Vlaamse bedrijven - Steun*

Global Sea Mineral Resources NV (GSR) is een dochteronderneming van DEME Group en richt zich op de exploitatie van oceaanknollen. Op 14 januari 2013 ondertekenden de International Seabed Authority (ISA) en GSR een contract van 15 jaar voor prospectie en onderzoek van de oceaانبodem naar zogenaamde mangaanknollen. Volgens het contract heeft GSR exclusieve rechten voor onderzoek in 76.728 vierkante kilometer van de zeebodem in het oostelijke deel van de Clarion Clipperton Zone (CCZ) van de centrale Stille Oceaan. Als firma's bij de ISA een concessie verkrijgen, moet een land optreden als 'sponsoring state'. België is dus sponsor voor 1 van de 28 exploratiecontracten die tot nog toe zijn toegekend voor meer dan 1,5 miljoen km<sup>2</sup> in de Stille, de Atlantische en de Indische Oceaan. Een vijfjaarlijkse evaluatie van de ISA heeft nochtans onrustwekkende tekortkomingen aangetoond: een gebrek aan transparantie, aan milieu-expertise en publieke toegang tot informatie en gegevens.

De internationale milieubeweging vreest dat diepzeemijnen grote en onherstelbare schade zullen aanrichten aan het mariene milieu. De diepzee is geen barre vlakte zonder leven maar omvat een grote biodiversiteit in kwetsbare en unieke ecosystemen, met zeer traag groeiende organismen die veel tijd nodig hebben om te recupereren van verstoringen. Ze speelt een belangrijke rol in de voedselketen, lag waarschijnlijk aan de basis van het begin van alle leven, en heeft een klimaatregulerende functie. Wetenschappers waarschuwen steeds meer voor grootschalig en onomkeerbaar verlies aan biodiversiteit.

Het voorzorgsbeginsel adviseert bovendien om prioriteit te geven aan duurzame alternatieven die te vinden zijn in het duurzame ontwikkelingsdoel (SDG) 12: verzekeren duurzame consumptie- en productiepatronen. Dit betekent dat de vraag naar mineralen moet dalen door de uitbouw van een circulaire economie, waarin metalen worden gerecycleerd, producten herstelbaar en herbruikbaar worden gemaakt en een langere levensduur hebben. Daarbovenop zijn transitie naar een deeleconomie en levensstijlveranderingen essentieel. Om al deze redenen wordt de nood aan diepzeemijnbouw steeds meer in vraag gesteld door ngo's, beleidsmakers en wetenschappers.

België is betrokken bij diepzeemijnbouw als sponsor van GSR NV, dochterbedrijf van baggerbedrijf DEME. Als sponsorland kan ons land een belangrijke rol spelen in de bescherming van de diepzee. De beslissing om het DEME-GSR contract te sponsoren, werd echter genomen zonder enige publieke inspraak. Tot op heden is er ook een totaal gebrek aan een democratisch openbaar debat, gebaseerd op wetenschappelijke kennis

over de noodzaak van diepzeemijnbouw of de Belgische positie errond. Onze collega's in de federale Kamer zijn daarvoor vragende partij.

Ook Vlaanderen is betrokken partij: in april 2019 plant DEME-GSR een eerste test in zowel de Belgische als Duitse concessies in de Stille Oceaan. In een 300x300 m gebied zal een robot gedurende 4-5 dagen mangaanknollen verzamelen door een 10 cm dikke sedimentlaag van de diepzeebodem te schrapen. De collector, ontwikkeld met steun van het IWT (het huidige Agentschap Innoveren en Ondernemen), zal een lading van ca. 300 ton sediment per uur verplaatsen.

Volgens ISA-richtlijnen moet DEME-GSR een milieu-effectrapportage (MER) indienen een jaar voor de test. De ISA geeft echter geen richtlijnen betreffende de MER-procedure. ngo's hebben aan de Belgische en Duitse regeringen gevraagd om ervoor te zorgen dat (1) de MER verloopt volgens de normen van goede praktijk, (2) de MER in lijn met onder andere de Espoo- en Aarhus-conventie openbaar wordt gemaakt en (3) er in een publiek inspraakmoment wordt voorzien. Terwijl Belgische en Duitse regeringen hun positie hierrond nog aan het vormen zijn, is het antwoord van DEME-GSR duidelijk: zij zien geen reden om de MER openbaar te maken en zullen deze bij de ISA indienen. Naar alle waarschijnlijkheid zal de ISA het document dan confidentieel houden.

1. DEME-GSR moest voor april 2018 een MER indienen bij de International Seabed Authority.

Heeft de minister weet van dit MER, van een openbaar onderzoek of informatiemoment hieromtrent?

2. Overweegt de minister om, conform het Verdrag van Aarhus en de rechten van de burger op het vlak van milieu, een openbaar onderzoek te voeren inclusief publieke raadpleging en openbare toegang tot informatie, over diepzeemijnbouw?
3. Overwegen de ministers hun medewerking te verlenen aan een wetenschappelijk onderbouwd publiek debat over de noodzaak van diepzeemijnbouw en de alternatieven zoals recyclage, circulaire economie en de transitie naar duurzame productie en consumptie?
4. In 2016 ontving DEME-GSR steun via het IWT voor de ontwikkeling van een machine om polymetallische knollen uit de diepzeebodem te schrapen.

Ondersteunt Vlaanderen nog op andere manieren en kanalen, rechtstreeks of onrechtstreeks het onderzoek en de ontwikkeling van diepzeemijnbouw? Is deze subsidie in het licht van voormelde groep onzekerheden over de milieueffecten van de diepzeemijnen, verantwoord?

5. Als het MER voor deze activiteiten negatief is, overweegt de minister dan niet langer financiële en andere steun te verlenen aan activiteiten van bedrijven die met diepzeemijnbouw te maken hebben, en volop te investeren in recyclage, een circulaire economie en een volledige transitie naar duurzame consumptie- en productiemethodes, in lijn met het SDG 12 van de Verenigde Naties?
6. Overweegt de minister om er samen met de federale collega's op aan te dringen dat alle tests door DEME-GSR in de Clarion Clipperton-zone worden uitgevoerd volgens de hoogste normen voor milieubescherming, en met toepassing van de voorzorgsmaatregel?
7. Overweegt de minister om samen met de federale collega's druk uit te oefenen op de ISA om strenge milieuvorwaarden te bepalen, een onafhankelijk milieucomité te

creëren, het Legal and Technical Committee open te stellen voor waarnemers en milieugegevens openbaar te maken?

8. Overweegt de minister er samen met de federale collega's op aan te dringen dat alle tests omkaderd worden door transparante procedures voor MER en monitoringplannen, in overeenstemming met de normen verankerd in de Europese MER-richtlijn, de Belgische MER-wetgeving, de verdragen van Espoo en Aarhus, inclusief betrokkenheid van belanghebbenden, publieke raadpleging en openbare toegang tot informatie?

---

*Deze vraag werd gesteld aan de ministers Philippe Muyters (598), Joke Schauvliege (555).*

**GECOÖRDINEERD ANTWOORD**

op vraag nr. 598 van 20 juni 2018

van **WOUTER VANBESIEN**

---

- 1-3. Dat het bedrijf DEME-GSR in het kader van haar contract met de ISA de nodige stappen zet om haar exploratieve activiteiten in haar concessiegebied mogelijk te maken is bekend. Vlaanderen heeft echter geen bevoegdheid in de MER-materie van dergelijke plannen/projecten. Dit type plan/project valt onder de federale bevoegdheid (dienst Continentaal Plat van de Federale Overheidsdienst Economie, K.M.O., Middenstand en Energie). Het is dan ook niet duidelijk waarom Vlaanderen zou deelnemen aan dat debat.
4. In het kader van het ERA-Net COFUND MarTERA ([www.martera.eu](http://www.martera.eu)), waaraan Vlaanderen deelneemt, werd in 2017 door VLAIO steun verleend aan DEME-GSR voor deelname aan een internationaal project. Naast de steun voor innovatie die aan het bedrijf DEME-GSR werd toegekend, heb ik in 2018 beslist de UGent een projectsubsidie toe te kennen die haar in het kader van het Gemeenschappelijk Programmeren Initiatief rond Gezonde en Productieve Zeeën en Oceanen (JPI Oceans) zal toelaten om in een grootschalig internationaal onderzoeksconsortium verder onderzoek te doen naar de mogelijke milieueffecten van diepzeemijnbouw. Dit onderzoek zal wetenschappelijk onafhankelijk gebeuren, terwijl het in tijd en ruimte deels in coördinatie zal gebeuren met een in-situ testoperatie van het bedrijf DEME-GSR in haar concessiegebied.
5. Momenteel is er geen negatief MER voorhanden.
- 6-8. De genoemde Europese en Internationale wetgevingen zijn wellicht formeel niet van toepassing op de aangehaalde tests. ISA voorziet nu wel al uitvoerig omkaderende maatregelen inzake milieueffectbeoordeling bij de verlening en uitvoering van concessies. Het lijkt mij evident dat het streven naar een wetenschappelijke benadering, voorzorg en transparantie voor de lopende activiteiten zal worden aangehouden.